

Warszawa, dnia 29 listopada 2007 r.

Poziom zmodyfikowanego minimum socjalnego we wrześniu 2007 r.

Minimum socjalne to wskaźnik mierzący zaspokajanie potrzeb bytowych i konsumpcyjnych gospodarstw domowych na ogólnie niskim poziomie. Zakres i poziom zaspokajanych potrzeb według tego standardu powinien zapewniać takie warunki, aby na każdym etapie biologicznego rozwoju człowieka umożliwić reprodukcję jego sił życiowych, posiadanie i wychowanie potomstwa oraz utrzymanie więzi społecznych (Deniszczuk 1977). Zaspokajanie potrzeb na poziomie i w strukturze odpowiadającym minimum socjalnemu nie oznacza ubóstwa, ale dostateczne (choć skromne) warunki bytowania adekwatne do przeciętnego poziomu życia w kraju. Takie warunki bytowania nie dopuszczają do wykluczenia społecznej jednostki i jej rodziny z przyczyn ekonomicznych. Natomiast zaspokajanie potrzeb na znacząco niższym poziomie prowadzić może do zerwania więzi społecznych.

W latach 2005 – 2007 prowadzono badania nad modyfikacją składu koszyków minimum socjalnego (oraz minimum egzystencji), dostosowując te kategorie do aktualnych warunków rynkowych, zachowań społecznych oraz wskazań nauki. Rezultaty tych prac opublikowano w czerwcu br. (por. Deniszczuk, Kurowski, Styrz 2007). Podobne prace realizowano ostatnio 9 lat temu (por. Deniszczuk, Sajkiewicz 1997).

W niniejszej informacji przedstawiamy wyniki badań nad poziomem i strukturą **zmodyfikowanego minimum socjalnego** w warunkach, jakie panowały w miesiącu **wrzeźniu 2007 r.**

Podstawą do prowadzonych szacunków wartości minimum socjalnego były informacje o notowaniach cen tych dóbr i usług konsumpcyjnych, które wchodziły w skład zmodyfikowanych koszyków. Przeliczeń wartości zmodyfikowanego koszyka minimum socjalnego dokonano na podstawie aktualnego modelu.

Dane o wartości zmodyfikowanego minimum socjalnego za wrzesień 2007 r. zawiera Tabela 1.

Tabela 1. Zmodyfikowane minimum socjalne – dane za wrzesień 2007 r., w zł.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	M+K/2	M+K	M+K +DM	M+K +DS	M+K+ DM+DS	M+K+ DM+2xDS	M+K/2	M+K
Żywność	203,3	406,5	575,5	620,6	789,6	1 003,7	198,2	396,4
Mieszkanie	284,4	401,0	542,6	542,6	686,8	832,0	284,4	401,0
Edukacja	11,4	22,7	115,2	102,5	195,0	286,2	0,0	0,0
Kultura i rekreacja	89,8	104,0	126,6	132,9	155,6	184,6	74,2	92,9
Odzież i obuwie	35,2	70,3	105,7	105,2	140,5	175,4	27,7	55,4
Ochrona zdrowia	32,8	62,6	79,2	80,4	97,0	115,0	63,7	124,5
Higiena osobista	20,7	39,7	47,0	57,6	65,6	83,6	16,7	31,9
Transport i łączność	75,3	142,6	306,4	321,5	321,5	336,6	89,4	136,0
Pozostałe wydatki	60,2	87,5	113,9	117,8	122,6	120,7	60,3	86,7
Razem	813,0	1 336,9	2 012,2	2 081,1	2 574,3	3 137,8	814,6	1 324,8
- na 1 osobę	813,0	668,4	670,7	693,7	643,6	627,6	814,6	662,4

Źródło: Obliczenia IPiSS na podstawie danych Departamentu Statystyki Społecznej GUS.

Wartość zmodyfikowanego minimum socjalnego we wrześniu delikatnie zmalała (wobec wyższych wielkości z miesiąca czerwca). Całkowita wartość koszyka w przypadku osoby samotnie gospodarującej była niższa o 1,1 punktu procentowego, zaś dla rodziny z dwójką dzieci wartość ta prawie nie uległa zmianie.

Tabela 2. Dynamika koszyka na tle wskaźnika inflacji w okresie lipiec – wrzesień 2007 r. (czerwiec=100)

Wyszczególnienie	Typ gospodarstwa domowego				Dynamika wzrostu cen (CPI)
	Pracownicze 1-osobowe	Pracownicze 4-osobowe	Emeryckie 1-osobowe	Emeryckie 2-osobowe	
Żywność	95,3	96,0	96,0	96,0	100,0
Eksploatacja mieszkania	100,1	100,2	100,1	100,2	100,7
Wyposażenie mieszkania	100,6	100,7	100,6	100,7	100,4
Edukacja	102,8	102,2	-	-	101,0
Odzież i obuwie	101,3	102,0	101,7	101,7	97,5
Zdrowie	100,6	100,8	100,5	100,5	100,4
Kultura i rekreacja	100,2	100,3	100,1	99,8	98,0
Higiena	100,2	100,2	100,2	100,2	100,3
Transport	100,2	99,4	100,4	100,5	100,3
Ogółem	98,9	99,9	99,1	98,9	100,1

Źródło: Obliczenia IPiSS oraz własne na podstawie GUS 2007.

W przekroju grup potrzeb, poza artykułami żywnościowymi, różnice między dynamiką minimum socjalnego o wskaźnikami CPI opracowanymi przez GUS praktycznie nie występują. W grupie wydatków na artykuły żywnościowe wydatki mierzone koszykiem minimum socjalnego były niższe

o ok. 4 punkty procentowe. Spadek ten wiąże się sezonową obniżką cen owoców i warzyw (zwłaszcza ziemniaków), na których wartość koszyk minimum jest bardziej wrażliwy.

W Tabeli 3 przedstawiona jest struktura zmodyfikowanego koszyka minimum socjalnego w cenach za miesiąc wrzesień 2007 r.

Tabela 3. Struktura zmodyfikowanego minimum socjalnego (wrzesień 2007 r.), w %.

Wyszczególnienie	Gospodarstwa pracownicze						Gospodarstwa emeryckie	
	1-osobowe	2-osobowe	3-osobowe	3-osobowe	4-osobowe	5-osobowe	1-osobowe	2-osobowe
	M+K/2	M+K	M+K +DM	M+K +DS	M+K+ DM+DS	M+K+ DM+2xDS	M+K/2	M+K
Żywność	25,0	30,4	28,6	29,8	30,7	32,0	24,3	29,9
Mieszkanie	35,0	30,0	27,0	26,1	26,7	26,5	34,9	30,3
Edukacja	1,4	1,7	5,7	4,9	7,6	9,1	0,0	0,0
Kultura i rekreacja	11,1	7,8	6,3	6,4	6,0	5,9	9,1	7,0
Odzież i obuwie	4,3	5,3	5,3	5,1	5,5	5,6	3,4	4,2
Ochrona zdrowia	4,0	4,7	3,9	3,9	3,8	3,7	7,8	9,4
Higiena osobista	2,5	3,0	2,3	2,8	2,5	2,7	2,1	2,4
Transport i łączność	9,3	10,7	15,2	15,4	12,5	10,7	11,0	10,3
Pozostałe wydatki	7,4	6,5	5,7	5,7	4,8	3,8	7,4	6,5
Razem	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0

Źródło: Obliczenia IPiSS na podstawie danych Departamentu Statystyki Społecznej GUS.

Literatura:

Deniszczuk L. (1977), *Wzorce konsumpcji społecznie niezbędnej*, „Studia i Materiały” IPiSS, z. 10 (66), Warszawa.

Deniszczuk L. (2001), *Kilka uwag o historii i funkcjach minimum socjalnego*, Polityka Społeczna Nr 11/12.

Deniszczuk, Kurowski, Styrc (2006), *Modyfikacja koszyków towarów i usług minimum socjalnego i minimum egzystencji*, Polityka Społeczna 11 – 12, IPiSS, Warszawa.

Deniszczuk L., Kurowski P., Styrc M. (2007), *Prognoza minimalnej konsumpcji gospodarstw domowych. Rodzaje, oszacowania i zastosowania polityce społecznej*, Raport z badań, Opracowania PBZ, IPiSS, Warszawa.

Deniszczuk L., Sajkiewicz B. (1997), *Kategoria minimum socjalnego*, w: Golinowska (1997).

Golinowska S. (1997), *Polska bieda II. Kryteria – Ocena – Przeciwdziałanie*, IPiSS, Warszawa.

Golinowska S. (2000), *Polityka społeczna. Koncepcje – Instytucje – Koszty*, Poltext, Warszawa.

GUS (2007): *Biuletyn Statystyczny*, Nr 7 (sierpień), GUS, Warszawa.

Przygotowanie opracowania: dr Piotr Kurowski